

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. S.25.0004.N

P.O.,

eiser,

aan wie rechtsbijstand is verleend bij beschikking van 16 januari 2025 (nr. ...).

vertegenwoordigd door mr. Caroline De Baets, advocaat bij het Hof van Cassatie,
met kantoor te 1150 Brussel, Laurierlaan 1, waar de eiser woonplaats kiest,

tegen

LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN, met zetel te 1030
Schaarbeek, Haachtsesteenweg 579 bus 40, ingeschreven bij de KBO onder het
nummer 0411.702.543,

verweerster,

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

Het cassatieberoep is gericht tegen het arrest van het arbeidshof te Antwerpen,
afdeling Hasselt, van 17 oktober 2024.

Raadsheer Ann De Wolf heeft verslag uitgebracht.

Advocaat-generaal Henri Vanderlinden heeft geconcludeerd.

II. CASSATIEMIDDEL

De eiser voert in zijn verzoekschrift dat aan dit arrest is gehecht, een middel aan.

III. BESLISSING VAN HET HOF

Beoordeling

Eerste onderdeel

1. De appelrechters stellen vast en oordelen dat:
 - de eiser nog enkele bijkomende stukken bijbrengt om aan te tonen dat zijn medische situatie in het algemeen nog verergert;
 - de beweerde verergering niet van die aard is dat zij een andere licht werpt op de arbeidsongeschiktheid van de eiser vanaf 18 maart 2019 waarbij de eiser zelf stelde dat de psychische problemen doorslaggevend zijn.
2. Anders dan waarvan het onderdeel uitgaat, weigeren de appelrechters met deze redenen niet de volledige medische toestand vanaf 18 maart 2019 tot aan de uitspraak te onderzoeken, maar geven zij te kennen dat de aangevoerde verergering, voor zover zij zou vaststaan, hun oordeel over de arbeidsongeschiktheid sinds 18 maart 2019 niet kan veranderen.

Het onderdeel dat berust op een onjuiste lezing van het arrest, mist feitelijke grondslag.

Tweede onderdeel

3. In zijn verslag van 2 januari 2024 geeft het college van deskundigen aan dat het zich wat betreft de analyse van de psychiatrische problematiek kan aansluiten bij de stellingen geformuleerd door dr. J.

De appelrechters die oordelen dat uit dit verslag niet blijkt dat het college ervan uitgaat dat de borderline persoonlijkheidsstoornis (BPS) een uitdovend karakter zou hebben, geven hiermee te kennen dat het college in zijn verslag van 2 januari 2024 niet zelf het uitdovend karakter van de BPS vaststelt, ook al verwijst het in dit verslag naar de bevindingen van een deskundige die dit wel vaststelt.

De appelrechters geven aldus van het verslag een uitleg die met de bewoordingen ervan niet onverenigbaar is en miskennen de bewijskracht ervan niet.

Het onderdeel mist feitelijke grondslag.

Derde onderdeel

4. Krachtens artikel 100, § 1, eerste lid, ZIV-wet, wordt als arbeidsongeschikt erkend als bedoeld in deze gecoördineerde wet, de werknemer die alle werkzaamheid heeft onderbroken als rechtstreeks gevolg van het intreden of het verergeren van letsels of functionele stoornissen waarvan erkend wordt dat ze zijn vermogen tot verdienen verminderen tot een derde of minder dan een derde van wat een persoon, van dezelfde stand en met dezelfde opleiding, kan verdienen door zijn werkzaamheid in de beroepscategorie waartoe de beroepsarbeid behoort, door betrokkene verricht toen hij arbeidsongeschikt is geworden, of in de verschillende beroepen die hij heeft of zou kunnen uitoefenen hebben uit hoofde van zijn beroepsopleiding.

Hieruit volgt dat bij de beoordeling van de arbeidsgeschiktheid moet nagegaan worden wat de persoon van dezelfde stand en met dezelfde beroepsopleiding, de referentiepersoon, eventueel mits aanpassing voor de betrokkene, kan verdienen op de algemene arbeidsmarkt, te weten in de beroepscategorie waartoe de beroepsarbeid van de betrokkene behoort of in de verschillende beroepen die deze laatste heeft uitgeoefend of zou kunnen uitgeoefend hebben gelet op zijn beroepsopleiding en/of -ervaring.

De rechter oordeelt in feite, en bijgevolg onaantastbaar, over de voormelde arbeidsongeschiktheid en dus arbeidsgeschiktheid van de betrokkene op de algemene arbeidsmarkt in vergelijking met de referentiepersoon. Het Hof gaat evenwel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

5. De appelrechter stellen vast en oordelen dat:
- De impulscontrolestoornis interfereert met een inschakeling op de reguliere arbeidsmarkt;
 - dr. D. stelt dat de door het college van deskundigen voorgestelde tewerkstelling onder het stelsel van kwetsbare werknemers eerder tot niets heeft geleid;
 - het college evenwel oordeelde dat de eerdere herscholing tot receptionist geen geschikte keuze was, maar dat er wel nog mogelijkheden zijn;
 - de vraag of het haalbaar is een job met weinig interactie met derden te vinden geen invloed heeft op zijn geschiktheid om arbeid te verrichten en bepaalde functies uit te oefenen.
6. Met deze redenen, die het Hof toelaten zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen, geven de appelrechters te kennen dat de mogelijkheden waarover de eiser beschikt zich alsnog situeren in de tewerkstelling onder het stelsel van kwetsbare werknemers in een functie met weinig of geen interactie met derden, en verantwoorden zij hun beslissing tot afwijzing van de arbeidsongeschiktheid van de eiser en bijgevolg tot vaststelling van zijn arbeidsgeschiktheid, naar recht.

Het onderdeel kan niet worden aangenomen.

Kosten

Overeenkomstig artikel 1017, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek dient de verweerder te worden veroordeeld tot de kosten.

Dictum

Het Hof,

Verwerpt het cassatieberoep.

Veroordeelt de verweester tot de kosten.

Bepaalt de kosten voor de eiser op 312,45 euro in debet.

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, derde kamer, samengesteld uit sectievoorzitter Bart Wylleman, als voorzitter, en de raadsheren

Sven Mosselmans, Myriam Ghyselen, Bruno Lietaert, Ann De Wolf, en in openbare rechtszitting van 20 oktober 2025 uitgesproken door sectievoorzitter Bart Wylleman, in aanwezigheid van advocaat-generaal Henri Vanderlinden, met bijstand van griffier Mike Van Beneden.

M. Van Beneden

A. De Wolf

B. Lietaert

M. Ghyselen

S. Mosselmans

B. Wylleman

1

ONTWERP

VOORZIENING IN CASSATIE

Voor: De heer **P.O.**,

eiser tot cassatie,

bijgestaan en vertegenwoordigd door Meester Caroline De Baets, advocaat bij het Hof van Cassatie, kantoor houdende te 1150 Sint-Pieters-Woluwe, Laurierlaan 1, waar keuze van woonplaats wordt gedaan, (hier toe aangesteld bij beschikking van het bureau voor rechtsbijstand van 16 januari 2025, P.D....).

Tegen: De **LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN**, met ondernemingsnummer 0411.702.543, met zetel te 1030 Brussel, Haachtsesteenweg 579 bus 40,

verweerder in cassatie.

Aan de Heren eerste Voorzitter en Voorzitter van het Hof van Cassatie,

Aan de Dames en Heren Raadsheren in het Hof van Cassatie,

Hooggeachte Dames en Heren,

Eiser tot cassatie heeft de eer het op tegenspraak tussen partijen gewezen (eind)arrest van het Arbeidshof te Antwerpen, afdeling Hasselt, van 17 oktober 2024 (2020/AH/66) aan Uw beoordeling te onderwerpen.

ANTECEDENTEN

1.

2

Eiser werkte in 2008 als vrachtwagenchauffeur voor een transportbedrijf. Die tewerkstelling werd beëindigd omwille van de psychische toestand van de eiser en de bijwerkingen van de hiervoor voorgeschreven medicatie.

Op dat ogenblik stond vast dat eiser leed aan ADHD en aan Borderlinepersoonlijkheidsstoornis (BPS), vastgesteld door Dr. V.D.B. en bevestigd door Dr. D. en klinisch psycholoog V..

Hij werd arbeidsongeschikt verklaard vanaf 12 maart 2008. Een arbeidsongeschiktheid van meer dan 66% werd erkend.

2.

In 2009 volgde hij met toelating van de adviserend geneesheer een opleiding voor receptionist bij Azertie, waarna hij als kwetsbare werknemer aan het werk ging in het Radisson Blue Hotel in Hasselt. Na een overschakeling op nachtwerk liep het fout en werd de tewerkstelling stopgezet.

Hierna volgde eiser psychotherapie en een acupunctuurbehandeling wegens constante rusteloosheid en Restless Legs Syndroom RLS. Ondertussen was hij ook in behandeling bij psychiater P..

Met toelating van de mutualiteit is hij in 2012 opnieuw als receptionist gaan werken, ditmaal bij Heidestrand in Zonhoven. Daar is het echter tot een ernstig incident (met geweld) gekomen tussen eiser en een klant, zodat ook die tewerkstelling werd stopgezet.

In samenspraak met Dr. P. en met toestemming van de mutualiteit verhuisde eiser in 2014 naar Tenerife, waar hij in functie van zijn psychische toestand vrijwilligerswerk deed bij het Rode Kruis en de Civiele bescherming.

In 2015 kreeg eiser hartproblemen en diende hij geopereerd te worden.

3.

Begin 2019 werd eiser in Tenerife uitgenodigd voor onderzoek door een Spaanse controle-arts. Op grond van diens verslag, besliste de mutualiteit op 8 maart 2019 tot arbeidsgeschiktheid van eiser en een stopzetting van de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen vanaf 18 maart 2019.

4.

Tegen die beslissing tekende eiser beroep aan bij de arbeidsrechtbank Antwerpen, afdeling Tongeren.

Bij vonnis van 17 februari 2020 besliste de rechtbank dat uit het verslag van de Spaanse controle-arts blijkt dat eiser in staat is licht werk uit te voeren en dat dit oordeel onvoldoende wordt weerlegd door de door eiser voorgelegde verslagen (van Dr. D. van 4/12/2019, van Dr. H. van 27/03/2019 en van F. AD. van

28/03/2019; die van Drs. D. en T. werden niet in aanmerking genomen omdat zij geen betrekking hebben op een relevante periode).

5.

Tegen dit vonnis stelde eiser hoger beroep in.

In een tussenarrest van 21 januari 2021 verklaarde het Arbeidshof Antwerpen, afdeling Hasselt, het hoger beroep ontvankelijk en beval, alvorens recht te spreken, een onderzoek door een gerechtsdeskundige, psychiater F. J., met als opdracht te onderzoeken of eiser vanaf 18 maart 2019 arbeidsongeschikt is in de zin van artikel 100, §1 van de ZIV-wet van 14 juli 1994 en, indien geen 66% arbeidsongeschiktheid kan worden weerhouden, het percentage van eventuele ongeschiktheid te bepalen. Het hof besliste hiertoe omdat de door verzoeker voorgelegde verslagen (van Dr. H. van 27/03/2019, van Dr. D. van 4/12/2019 en van klinisch psycholoog B. van 8/07/2020) tegenstrijdig zijn met het verslag van de Spaanse controle-arts, dat zelf ook een interne tegenstrijdigheid bevat.

Op 1 mei 2021 maakte Dr. J. zijn definitief verslag over. Op grond van zijn onderzoek van eiser en van de stukken van het dossier kwam Dr. J. tot de conclusie dat er onvoldoende argumenten zijn om te besluiten tot meer dan 66% werkonbekwaamheid en dat het arbeidsongeschiktheidspercentage op 40% kan worden bepaald.

Hierop ging eiser te rade bij Prof. Dr. D., die beroep deed op klinisch psycholoog A. voor een forensisch psychodiagnostisch onderzoek. De resultaten van dat onderzoek en van haar eigen onderzoek werden door Dr. D. gebundeld in een verslag van 2 februari 2022. Hierin is opnieuw sprake van ADHD en Borderline persoonlijkheidsstoornis (BPS), maar ook van een Niet-Verbale Leerstoornis (NLD) en een Posttraumatisch Stressyndroom (PTSS), evenals van andere psychische en fysieke problemen. Er wordt besloten dat er van eiser geen tewerkstelling meer kan verwacht worden, hierbij ook verwijzende naar het feit dat eerdere pogingen om eiser in een aangepaste setting te laten werken mislukt zijn en dat een job vinden waarbij er bijna geen interactie is met derden niet mogelijk is.

In een tussenarrest van 7 november 2022 stelde het Arbeidshof vast dat gerechtsdeskundige J. geen psychodiagnostisch onderzoek noch een cardiologisch onderzoek had laten verrichten terwijl een e-mail van cardioloog T. nochtans verwees naar een cardiologisch onderzoek van 26/03/2021, en dat wat de psychiatrische problematiek betreft, het besluit van de gerechtsdeskundige sterk afwijkt van het verslag van Prof. Dr. D. (bijgestaan door klinisch psycholoog Dr. A.). Het hof was daarom van oordeel dat het medisch dossier van eiser onvoldoende medische vaststellingen bevat om de vermindering van zijn verdienvermogen te bepalen en stelde dan ook een college van deskundigen aan, met name Dr. L., Dr. N. en Dr. V.K., met als opdracht, na eiser te hebben

onderzocht, zijn medische toestand te beschrijven en advies te verlenen over zijn arbeidsongeschiktheid in de zin van artikel 100, §1 ZIV-wet.

Bij tussenarrest van 23 februari 2023 werd Dr. N. vervangen door Dr. D.M.. Dr. N. had immers laten weten de opdracht niet te aanvaarden omdat hij van oordeel was dat het niet mogelijk zou zijn om, gelet op de complexiteit van de situatie en de te verwachten aanvullende onderzoeken, binnen de beperkingen van het KB van 11 november 2003 te werken.

Het eindverslag van het College van deskundigen werd op 2 januari 2024 neergelegd. Het college sluit zich aan bij het besluit van deskundige J., na onderzoek van de eiser door Drs. L. en D.M. (geen psychodiagnostisch onderzoek) en cardiologisch onderzoek door Dr. V.K., na onderzoek van de verslagen van Drs. P. en H. van 27/03/2019, van Dr. De Volder van 30/09/2013, van gerechtsdeskundige J. van 1/05/2021, van B. V. (psychodiagnostisch verslag van 2008) en van Dr. D. en B. A. van 2/02/2022, en na onderzoek van de na het voorverslag ontvangen mails van eiser, diens raadsman en Dr. D..

Bij eindarrest van 17 oktober 2024 oordeelt het Arbeidshof dat de besluitvorming van het college van deskundigen kan worden bijgetreden. Het bevestigt aldus het eerste vonnis, dat de beslissing van de mutualiteit tot stopzetting van de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen vanaf 18 maart 2019 bekrachtigde.

6.

Tegen dat arrest wendt eiser volgend cassatiemiddel aan.

ENIG MIDDEL TOT CASSATIE

Geschonden wetsbepalingen

- artikel 149 van de Grondwet
- de artikelen 8.17 en 8.18 van het Burgerlijk Wetboek
- artikel 100, §1 van de Wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994 (hierna: de ZIV-wet)

Aangevochten beslissing en motieven

Het bestreden eindarrest verklaart het hoger beroep van eiser ongegrond en bevestigt aldus het eerste vonnis en de daarin bekrachtigde beslissing van de mutualiteit tot stopzetting van de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen vanaf 18 maart 2019 bekrachtigde.

Het beslist hiertoe na de besluitvorming van het bij tussenarrest aangestelde college van deskundigen te hebben bijgetreden en te hebben beslist dat eiser voor 40% arbeidsongeschikt is en dus niet arbeidsongeschikt is zoals bedoeld in artikel 100, §1 ZIV-wet, en dit op grond van alle in het arrest weergegeven motieven die hier als volledig herhaald moeten worden beschouwd (p. 5 t/m 15), en in het bijzonder op grond van volgende motieven (p. 13-14):

“ (...)

De door dr. L. geciteerde passages gaan over de kwesties die de [eiser] nu net aankaart: de diagnose van PTSS die reeds in 2019 aanwezig was, de NLD, ADHD en BPS, de lijdensdruk en de euthanasie-aanvraag, het feit dat tewerkstelling als kwetsbare werknemer al geprobeerd is en mislukt zodat vrijwilligerswerk het hoogst haalbare zou zijn.

Uit het verslag blijkt net dat het college van deskundigen ervan zou uitgaan dat ADHD en/of BPS een uitdovend karakter zou hebben dit werd overigens door deskundige J. enkel aangehaald in verband met BPS en niet in verband met ADHD.

Uit het verslag van het college van deskundigen blijkt verder dat met de vaststellingen van dr. D. ook wel degelijk rekening werd gehouden, ook al kwam het college van deskundigen uiteindelijk tot een ander besluit dan dr. D., zij het genuanceerd.

Het deskundig verslag van het college van deskundigen verwijst wel degelijk naar de uitgebreide psychiatrische diagnosestelling bij de [eiser] en weerhoudt de PTSS, ADHD en BPS.

Waar dr. D. stelt dat diagnoses stellen zonder multidisciplinair onderzoek niet meer van deze tijd is, is het anderzijds wel zo dat een multidisciplinair onderzoek in casu wel gebeurd is door dr. D. en ter beschikking was van het college van deskundigen.

De diagnoses behalve de NLD worden door het college van deskundigen ook weerhouden maar zijn anderzijds slechts een element in de beoordeling van de werkonbekwaamheid, waarbij het gaat om de weerslag van de medische toestand op de arbeidsgeschiktheid en inzake de gradatie van de beweerde daarmee in verband staande arbeidsongeschiktheid.

Het is niet omdat er diagnoses bijkomen, dat er noodzakelijk een hogere graad van arbeidsongeschiktheid dient te worden weerhouden.

Wanneer men alle verslagen erbij neemt, blijkt dat het college van deskundigen net als dr. D. van oordeel is dat de persoonlijkheid van de [eiser], waarbij het vooral draait om de impulscontrolestoornis, interfereert met een inschakeling op de reguliere arbeidsmarkt.

Dr. D. stelt dat door het college van deskundigen een traject wordt geadviseerd dat reeds geprobeerd werd en tot niets geleid heeft namelijk een tewerkstelling onder het stelsel van kwetsbare werknemers.

Het college van deskundigen is daarentegen van oordeel dat de eerdere keuze tot herscholing tot receptionist geen geschikte keuze was gezien zijn problematiek maar dat er wel nog mogelijkheden zouden zijn, zelfs dat de [eiser] dringend gereactiveerd zou moeten worden in een goed gestructureerde zetting.

Dr. D. stelt wel dat het naar haar mening niet haalbaar is en zelfs onmogelijk is om een job te vinden waarin er haast geen interactie is met derden, dit in het kader van de impulscontrolestoornis.

Echter voor zover het zou kloppen dat het niet of moeilijk haalbaar zou zijn een job te vinden met weinig interactie met derden, heeft dit gegeven geen invloed op de geschiktheid van de [eiser] om arbeid te verrichten. Het zijn immers niet de tewerkstellingsvooruitzichten, maar de fysieke geschiktheid om activiteiten uit te oefenen, die bepalend zijn bij de evaluatie van de vermindering van het verdienvermogen. Het is niet de taak van de deskundige of van de arbeidsgerechten om de functies te bepalen die de sociaal verzekerde nog kan uitoefenen. Het komt toe aan de VDAB om samen met de verzekerde uit te kijken naar een voor hem geschikte betrekking.

Uit de stukken die de [eiser] neerlegt blijkt trouwens dat de [eiser] ook intensief communiceert met de gespecialiseerde diensten van de VDAB hieromtrent. Daaruit blijkt dat de dienst GTB bijvoorbeeld kan helpen met bemiddelen naar een werkgever toe, de problematiek mee aankaarten, of een jobcoach kan inschakelen voor ondersteuning op de werkvloer.

De [eiser] brengt nog enkele bijkomende stukken bij om aan te tonen dat zijn medische situatie in het algemeen nog verergert. Echter deze problematieken werden in het verslag van het college van deskundigen ook al vermeld en de beweerde verergering is niet van aard een ander licht te werpen op hetgeen hier ter discussie staat namelijk de arbeidsongeschiktheid van de [eiser] vanaf 18 maart 2019 waarbij de [eiser] zelf stelt dat de psychische problemen doorslaggevend zijn.

In geheel genomen kan men hier niet om de vaststelling heen dat het volgens het college van deskundigen vooral de eigen overtuiging van de [eiser] is die zijn professionele reintegratie in de weg staat en dat de therapeutische omkadering hem daarin zou moeten begeleiden in plaats van bevestigen. Dit advies ligt in dezelfde lijn als dat van dr. J..

(...).”

Grievens

1.

Overeenkomstig artikel 100, §1, eerste lid, ZIV-wet wordt als arbeidsongeschikt erkend als bedoeld in deze gecoördineerde wet, de werknemer die alle werkzaamheid heeft onderbroken als rechtstreeks gevolg van het intreden of verergeren van letsels of functionele stoornissen waarvan erkend wordt dat ze

zijn vermogen tot verdienen verminderen tot een derde of minder dan een derde van wat een persoon, van dezelfde stand en met dezelfde opleiding, kan verdienen door zijn werkzaamheid in de beroepscategorie waartoe de beroepsarbeid behoort, door betrokkene verricht toen hij arbeidsongeschikt is geworden, of in de verschillende beroepen die hij heeft of zou kunnen uitoefenen hebben uit hoofde van zijn beroepsopleiding.

Zoals ook in het tussenarrest van 21 januari 2021 gezegd (p. 5), volgt uit de voormelde wetsbepaling dat om arbeidsongeschikt te zijn in de zin van voormelde wetsbepaling, aan drie voorwaarden moet zijn voldaan, waaronder de voorwaarde dat het verdienvermogen van de betrokkene, door diens letsels of functionele stoornissen, moet zijn verminderd tot een derde of minder van wat een refertepersoon zou kunnen verdienen. Er is dus arbeidsongeschiktheid zoals bedoeld in artikel 100, §1 bij een ongeschiktheidspercentage van 66%.

Zoals eveneens in het tussenarrest van 21 januari 2021 gezegd (p. 5) houdt de voormelde voorwaarde in - voor de *in casu* aan de orde zijnde periode na de primaire arbeidsongeschiktheid - dat de arbeidsongeschiktheid (of het verminderde verdienvermogen) beoordeeld moet worden in functie van wat een refertepersoon, van dezelfde stand en met dezelfde beroepsopleiding (d.i. vorming en ervaring), kan verdienen door zijn werkzaamheid in de beroepencategorie waartoe de beroepsarbeid behoort die de betrokkene verrichtte toen hij arbeidsongeschikt is geworden of in de verschillende beroepen die de betrokkene heeft of zou kunnen hebben uitgeoefend uit hoofde van zijn beroepsopleiding.

2.

De beoordeling van de arbeidsongeschiktheid bedoeld in artikel 100, §1 ZIV-wet veronderstelt dus een onderzoek van de medische toestand van de betrokkene (letsels en functionele stoornissen) en van de incidentie hiervan op zijn verdienvermogen (vermindering tot een derde of meer ten opzichte van het verdienvermogen van de refertepersoon).

Dit laatste onderzoek impliceert een onderzoek naar de stand van de betrokkene (d.i. o.m. zijn intellectueel, sociaal en cultureel profiel) en een onderzoek naar zijn opleiding (d.i. vorming en professionele ervaring). Het impliceert ook (na de periode van primaire arbeidsongeschiktheid) dat niet alleen bepaald wordt welk beroep de betrokkene laatst heeft uitgeoefend, maar ook welke andere beroepen hij heeft uitgeoefend of had kunnen uitoefenen gelet op zijn opleiding.

Kan de betrokkene ten gevolge van zijn letsels of functionele stoornissen, in vergelijking tot de refertepersoon, die beroepen voor twee derden of meer niet meer aan, dan is hij arbeidsongeschikt zoals bedoeld in artikel 100 ZIV-wet.

Eerste onderdeel

3.

Zoals blijkt uit de procedur stukken evenals uit de deskundigenopdrachten waartoe het arbeidshof in zijn tussenarresten heeft beslist, diende het hof uitspraak te doen over de vraag of de eiser, die in 2014 als arbeidsongeschikt was erkend, dat vanaf 18 maart 2019 (en dus ook nog op datum van de uitspraak) niet meer is.

Om dat te bepalen, diende het arbeidshof dus rekening te houden met de medische toestand van de eiser op 18 maart 2019 tot aan zijn uitspraak. In de mate eiser in zijn syntheseconclusie (p. 27-29), met recente stukken tot bewijs, had aangevoerd dat zijn fysieke (restless legs syndroom, diabetes type II en fibromyalgie), cardiologische en psychische problemen niet onder controle waren op het ogenblik van het verslag van Prof. Dr. L. en zelfs verergerden (syntheseconclusie p. 27), diende het hof na te gaan of er inderdaad sprake was van een verergering en, in voorkomend geval, welke incidentie die verergering op diens verdienvermogen heeft.

4.

Het arbeidshof maakt gewag van de bijkomende stukken die eiser voorlegde om aan te tonen dat zijn medische situatie verergerd was. In antwoord hierop stelt het hof dat de in die stukken behandelde *“problematieken in het verslag van het college van deskundigen ook al [werden] vermeld”* en dat *“de beweerde verergering niet van aard [is] een ander licht te werpen op hetgeen hier ter discussie staat, namelijk de arbeidsongeschiktheid van [eiser] waarbij [eiser] zelf stelt dat de psychische problemen doorslaggevend zijn”* (arrest p. 14, al. 5).

Het hof sluit dus niet uit dat er sprake is van een verergering van de bedoelde fysieke en psychische problemen van eiser, maar acht het niet nodig die te onderzoeken omdat, volgens het hof, een eventuele verergering zonder incidentie zou zijn op hetgeen te beoordelen valt, met name de arbeidsongeschiktheid van eiser vanaf 18 maart 2019, met als doorslaggevende oorzaak de psychische problemen van eiser.

5.

Door zo te oordelen, weigert het hof de volledige medische toestand van eiser in aanmerking te nemen voor de beoordeling van de vermindering van diens verdienvermogen (psychische én fysieke toestand), evenals het weigert eisers arbeidsongeschiktheid te beoordelen over de volledige relevante periode (vanaf 18 maart 2019 tot op datum van zijn uitspraak). Dit is niet verenigbaar met artikel 100, §1 ZIV-wet, dat aldus geschonden is.

Minstens schendt het voormeld artikel 100, §1 ZIV-wet omdat de enkele omstandigheid dat een onderzoek moet worden gevoerd naar de arbeidsongeschiktheid van eiser vanaf 2018 en dat hierbij vooral eisers psychische toestand centraal staat, niet belet dat een verergering van welke

klacht dan ook mede bepalend kan zijn voor de (graad van) arbeidsongeschiktheid van eiser en dus mee in de beoordeling ervan moet worden genomen.

Tweede onderdeel

6.

Het bestreden arrest sluit zich aan bij de besluitvorming van het college van deskundigen en beslist dat eiser een arbeidsongeschiktheidspercentage heeft van 40% en dus niet arbeidsongeschikt is in de zin van artikel 100, §1 ZIV-wet.

Uit het verslag van het college van deskundigen (voorlaatste p.) blijkt dat het college zijn besluit mede op volgende vaststellingen heeft gesteund: *"In het verleden is er bij deze man sprake geweest van uitgebreide psychiatrische diagnosestelling. Er is sprake geweest van Borderline persoonlijkheid, van ADHD en van een posttraumatische problematiek. [...]. Ook voor wat betreft de analyse van de psychiatrische problematiek kunnen we ons aansluiten bij de stellingen geformuleerd door dr. J., zoals ook blijkt uit het uitgebreid verslag door dr. L.. Ook wij menen dat er bij deze man sprake is van een persoonlijkheidsstoornis, te categoriseren als een cluster B persoonlijkheid. [...]"*.

Wat de psychiatrische problematiek van eiser betreft, formuleerde Dr. F. J. in zijn verslag onder meer volgende "stellingen" (verslag J. p. 7, al. 2 en 3): *"De huidige klinische relevantie van de voorheen gestelde psychiatrische problematiek ADHD en Borderline (...) was in maart 2019 toch duidelijk minder aanwezig [...]. Verdere relevante psychiatrische behandeling en opvolging, sinds zijn vertrek naar Spanje kon ook niet aangetoond worden en ook het gebruik van een subtherapeutische dosis antidepressiva (...), wezen toch wel op een belangrijke stabilisatie. Anderzijds is ook gekend dat een Borderline syndroom vanaf 40-45 jaar meestal progressief uitdooft. [...]"*.

Uit het verslag van het college van deskundigen blijkt dus dat het college wel verwijst naar de psychiatrische diagnoses van ADHD en BPS, maar deze onvoldoende actueel en ernstig beschouwde. Dit blijkt duidelijk uit het gebruik door het college van de verleden tijd en uit de uitdrukkelijke overname van de "stellingen" op psychiatrisch vlak van gerechtsdeskundige J., die melding maakte van een stabilisatie en voor de diagnose BPS zelfs van een "progressieve uitdoving vanaf 40-45 jaar".

7.

In antwoord op de door eiser gevoerde betwisting van het uitdovend karakter van ADHD en BPS, stelt het arbeidshof dat *"uit het verslag niet [blijkt] dat het college van deskundigen ervan zou uitgaan dat ADHD en/of BPS een uitdovend karakter zouden hebben – dit werd overigens door deskundige J. enkel aangehaald in verband met de BPS en niet in verband met ADHD"* (arrest p. 13).

Door te stellen dat uit het verslag van het college van deskundigen niet blijkt dat het college ervan uitging dat BPS een uitdovend karakter heeft, leest het arrest niet in dat verslag wat er in staat of leest het dat verslag op een wijze die volstrekt onverenigbaar is met zijn bewoordingen, nu het college van deskundigen zich hierin voor de psychiatrische problematiek uitdrukkelijk aansluit bij de stellingen van gerechtsdeskundige J. en deze laatste - zoals het arrest zelf vaststelt - zijn oordeel mede steunde op de uitdoving van de borderline persoonlijkheidsstoornis vanaf 40-45 jaar. Aldus miskent het bestreden arrest de bewijskracht van het verslag van het college van deskundigen van 2 januari 2024 en schendt het dus de artikelen 8.17 en 8.18 Burgerlijk Wetboek.

Derde onderdeel

8.

Uit de hogerstaande theoretische beschouwingen blijkt dat na de periode van primaire arbeidsongeschiktheid, de rechter, om de graad van arbeidsongeschiktheid van de betrokkene te bepalen, het verdienvermogen van de betrokkene moet vergelijken met dat van een refertepersoon, waarbij hij rekening moet houden, enerzijds, met de "stand" en "opleiding" van de betrokkene en, anderzijds, met het laatste beroep dat de betrokkene heeft uitgeoefend evenals met de andere beroepen die hij heeft uitgeoefend of zou hebben kunnen uitoefenen gelet op zijn opleiding. De rechter moet onderzoeken of de betrokkene, gelet op zijn letsels of functionele stoornissen, nog één van die beroepsactiviteiten aankan voor meer dan één derde ten opzichte van de refertepersoon. Is dat niet het geval, dan is hij arbeidsongeschikt. Is dat wel het geval, dan is hij arbeidsgeschikt.

9.

De rechter kan de arbeidsongeschiktheid van de betrokkene dus niet beoordelen zonder te bepalen welke arbeid hij vroeger heeft uitgeoefend of zou hebben kunnen uitoefenen gelet op zijn opleiding. De rechter die de betrokkene niet arbeidsongeschikt verklaart zoals bedoeld in artikel 100, §1 ZIV-wet, moet dus vaststellen dat de betrokkene nog voor meer dan één derde geschikt is de arbeid te verrichten die hij voeger verrichtte of een andere arbeid, desnoods met aanpassing van de arbeidsomstandigheden.

10.

Net zoals de arbeidsongeschiktheid reëel moet zijn, moet ook de arbeidsgeschiktheid reëel zijn. Zij kan dus niet getoetst worden aan beroepen of arbeid die slechts illusoir of denkbeeldig zijn.

Dit betekent dat de rechter die de betrokkene arbeidsgeschikt verklaart, minstens moet aangeven welk soort (eventueel aangepaste) arbeid hij, rekening houdende met zijn stand en opleiding, in staat is uit te voeren. Dat is niet hetzelfde als

nagaan of er op de arbeidsmarkt vraag is naar dat soort (eventueel aangepast) werk. Terwijl het eerste verband houdt met arbeidsgeschiktheid of -ongeschiktheid, houdt het tweede verband met tewerkstellingsmogelijkheid of werkloosheidsrisico. Enkel het tweede behoort tot de bevoegdheid van de VDAB.

Hieruit volgt dat wanneer de rechter oordeelt dat de betrokkene niet geschikt is om arbeid te verrichten binnen de reguliere markt en slechts geschikt is om te werken binnen een goed gestructureerde setting, en dan nog met uitsluiting van bepaalde soorten beroepsactiviteiten, hij niet kan volstaan met een verwijzing naar andere "mogelijkheden" of naar "een noodzaak tot reactivering", zonder aan te geven welke soort beroepsactiviteiten tot die mogelijkheden behoren, maar dit aan de VDAB over te laten.

11.

Dat is nochtans wat het Arbeidshof doet waar:

- het eerst vaststelt dat *"wanneer men er alle verslagen bij neemt, blijkt dat ook het college van deskundigen net als dr. D. van oordeel is dat de persoonlijkheid van de [eiser], waarbij het vooral draait om de impulscontrolestoornis, interfereert met een inschakeling op de reguliere arbeidsmarkt"* (p. 13, voorl. al.);
- het vervolgens vaststelt dat *"Dr. D. stelt dat door het college van deskundigen een traject wordt geadviseerd dat reeds geprobeerd werd en tot niets geleid heeft, namelijk een tewerkstelling onder het stelsel van kwetsbare werknemers"*, terwijl *"het college van deskundigen daarentegen van oordeel is dat de eerdere keuze tot herscholing tot receptionist geen geschikte keuze was gezien zijn problematiek maar dat er wel nog mogelijkheden zouden zijn, zelfs dat de [eiser] dringend gereactiveerd zou moeten worden in een goed gestructureerde setting"*; (p. 13, laatste al.-p.14, eerste al.);
- het verder in antwoord op de stelling van Dr. D. *"dat het naar haar mening niet haalbaar en zelfs onmogelijk is om een job te vinden waarin er haast geen interactie is met derden, dit in het kader van de impulscontrolestoornis"*, stelt dat dit gegeven geen invloed heeft op de geschiktheid van eiser maar op zijn tewerkstellingsvooruitzichten en dat het niet aan de rechter maar aan de VDAB toekomt om de functies te bepalen die de eiser nog kan uitoefenen en samen met hem naar een voor hem geschikte betrekking te zoeken, eventueel via bemiddeling naar een werkgever toe door de dienst GTB of met inschakeling van een jobcoach (p. 14, al. 2-4).

Het arbeidshof neemt dus aan dat eiser arbeidsongeschikt is om arbeid te verrichten op de reguliere markt en dat hij ook onder het stelsel van kwetsbare werknemer arbeidsongeschikt is om de door hem vroeger uitgeoefende activiteit van receptionist uit te oefenen. Het sluit evenmin uit dat eiser ongeschikt is om activiteiten uit te oefenen die een zekere interactie met derden impliceren.

Niettemin acht het hof eiser arbeidsgeschikt voor 40%, zonder evenwel aan te geven welke soort andere arbeidsactiviteiten buiten de reguliere markt en in een gestructureerde setting eiser dan wel geschikt is uit te oefenen, doch louter verwijzende naar het feit dat er volgens het college van deskundigen “*wel nog mogelijkheden zouden zijn*” en eiser “*dringend moet gereactiveerd worden*”, en voor het overige verwijzend naar de bevoegdheid van de VDAB om eiser te helpen met het zoeken naar een geschikte betrekking, desnoods via bemiddeling of met inschakeling van een jobcoach.

Door geen enkele indicatie te geven over de soort activiteiten die tot de bedoelde “mogelijkheden” zouden behoren – ook in het verslag van het college van deskundigen wordt dit niet aangegeven (zie verslag p. 10 en voorl. p.) –, onder het mom dat eiser dringend moet gereactiveerd worden (wat nochtans niets zegt over de geschiktheid om te werken) en het aan de VDAB en eiser toekomt om de geschikte betrekking te vinden (wat evenmin iets zegt over de geschiktheid tot werken), meer zelfs, door het bestaan van die mogelijkheden zelfs niet als een zekerheid te beschouwen (zie het gebruik van de voorwaardelijke wijs, arrest p. 14, al. 1), kon het Arbeidshof niet wettig besluiten tot arbeidsgeschiktheid van 40% en aldus weigeren eiser als arbeidsongeschikt in de zin van artikel 100, §1 ZIV-wet te beschouwen. Het bestreden arrest houdt aldus schending in van voormeld artikel 100, §1 ZIV-wet.

Minstens is het bestreden arrest niet regelmatig gemotiveerd en schendt het artikel 149 van de Grondwet. Door niet de minste indicatie te geven van de aard van de activiteiten die eiser, rekening houdende met zijn stand en opleiding, nog voor meer dan één derde in staat is uit te voeren, terwijl vastgesteld is dat zijn impulscontrolestoornis hem ongeschikt maakt voor arbeid op de reguliere markt en zelfs voor bepaalde activiteiten onder een statuut van kwetsbare werknemer, is Uw Hof immers niet in de mogelijkheid om na te gaan of het Arbeidshof de arbeidsgeschiktheid van eiser heeft beoordeeld op grond van reële en niet louter illusoire beroepsactiviteiten en dus of zijn beslissing wettig verantwoord is.

Toelichting

Het eerste en tweede onderdeel behoeven geen toelichting.

Voor het derde onderdeel verwijst eiser naar volgende rechtsleer en daarin geciteerde rechtspraak:

- Ph. Gosseries, “L’incapacité de travail des salariés et des indépendants en assurance indemnités obligatoire. Notion - critères - évaluation (art. 100, L.C. 14 juillet 1994; art. 19 et 20, A.R. 20 juillet 1971)”, *JTT* 1997, 77-89 en 93-98;

- C. Radermecker, Quelques clés pour noot bij Arbh. Luik, 9 november 1994, *Soc. Kron.* 1997, afl. 4, p. 179-181; zie ook Arbh. Luik, 4 november 1994, in dezelfde aflevering van hetzelfde tijdschrift, p. 181-183;
- L. Van Daele, “De arbeids(on) geschiktheid”, *Inf. RIZIV* 2014, bijzonder nummer, p. 24;
- W. van Eeckhoutte, “Arbeidsongeschiktheid evalueren: een kwestie van”, *Inf. RIZIV* 2014, bijzonder nummer, p. 28;
- K. Hove, “Praktische studie van een aantal elementen die een rol spelen bij de evaluatie van de arbeidsongeschiktheid in het kader van de uitkeringsverzekering voor loontrekkenden”, *Inf. RIZIV* 2015, afl. 1, 3-26, i.h.b. p. 8, midden en p. 14, midden;
- W. van Eeckhoutte, *Sociaal Compendium 2024-2025. Socialezekerheidsrecht met fiscale notities*, Wolters Kluwer, 2024, p. 2177 en p. 2178.

OM DEZE REDENEN,

Besluit ondergetekende advocaat bij het Hof van Cassatie, voor eiser, dat het U behage, hooggeachte Dames en Heren, het bestreden arrest te vernietigen, te bevelen dat van de vernietiging melding gemaakt wordt in de kant van het arrest, de zaak en partijen naar een ander arbeidshof te verwijzen, en over de kosten uitspraak te doen als naar recht.

Brussel, 17 januari 2025

Caroline De Baets